

עֵמֶךְ עָמִי

חֹבֶרֶת הַכֵּנָה לְבָא לְהַתְּגִייר

© כל הזכויות שמורות למו"ל
הוצאת "מקבץ נדחי ישראל"
ניתן להשיג את הספר בת.ד. 34409 ירושלים
Ravamsalem@gmail.com
הערות תתקבלנה בברכה.

יוצא לאור ע"י קרן זרע ישראל
לע"נ מזכה הרבים הרב יוסף טולידאנו זצ"ל
והרבנית מסעודה בת חנה טולידאנו ז"ל

עריכה: אפרת שוקרון - 0548-141-889

ניתן להשיג את החוברת במשרדי העמותה
כנפי נשרים 3 ירושלים

עֵמֶךְ עָמִי

חוברת הכנה לבא להתגייר

הדרכה כללית לבאים להסתופף תחת כנפי השכינה, להיכנס
לדת ישראל ולהתגייר

הרב חיים אמסלם

יו"ר תנועת עם שלם וקרן זרע ישראל, אב בית דין לגיור 'אהבת הגר'
ומיוזמי הקמת בתי הדין של ארגון "גיור כהלכה". מחבר הספרים בעניני
גיור 'זרע ישראל', 'מקור ישראל' ושאר ספרים.

ירושלים התש"פ

מתגייר יקר

אנו מברכים אותך על ההחלטה החשובה והאמיצה לעבור את תהליך הגיור, ולהצטרף לעם ישראל. אתה ודאי יודע שזו החלטה כבדת משקל, שאין ממנה חזרה. ההליך עצמו אינו פשוט, והוא דורש ממך דרישות משמעותיות של שינוי באורחות החיים, באמונה ובמחויבות למצוות היהדות ומנהגיה.

אמנם, עיקר העניין הוא ההחלטה הברורה להצטרף לעם ישראל ולהיות חלק בלתי נפרד ממנו ומהמחויבות שקיבל על עצמו במעמד הר סיני. אך להחלטה הזו צריך להיות ביטוי מעשי, ובית הדין מבקש לראות שאתה מתאמץ עבור זה, ורוצה מאוד בהתחברות לעם ישראל. אך מרגע שהחלטת באופן סופי וברור, אנו מחויבים לסייע בידך, לעבור את ההליך בצורה טובה ומוצלחת.

מטרת החוברת הזו היא, לסדר עבורך את הפרטים הראשוניים והיסודיים שעליך לדעת ולקיים והם עיקרי היהדות. אך דע, כי זוהי רק ההתחלה ועליך להמשיך וללמוד עוד ועוד ולקבל הדרכה וליווי, כדי להכיר את כל הפרטים הרבים של המצוות המוטלות על בן לעם היהודי, וכבר הארכנו בזה בחוברת. הגיור עצמו אינו סוף הדרך אלא הוא רק התחלה של דרך חדשה.

ברכה והצלחה

קרבן זרע ישראל

תוכן העניינים

עמ' 4 - פניה למתגייר
עמ' 5 - הסכמה
עמ' 6 - הקדמה
עמ' 9 - תמצית הדברים
עמ' 11 - מהות הגרות ביהדות
עמ' 13 - עיקרי האמונה
עמ' 18 - כשרות
עמ' 21 - שבת
עמ' 22 - חגי ישראל
עמ' 27 - טהרת המשפחה היהודית
עמ' 27 - מצוות שבין אדם לחבירו
עמ' 30 - סיכום
עמ' 32 - במעלת הגרים
עמ' 35 - תצהיר

Rabbi Eliyahu Abergel
Chief Judge of Rabbinical Courts
Jerusalem

הרב אליהו אברגיל
ראש אבות בתי הדין הרבניים ירושלים
מחבר שו"ת 'דברת אליהו' י' חלקים

ב"ה י"ב אדר תשנ"ז

הסכמה

ראיתי ועיינתי בחתימתו של אבן עזר
של ישיבת חת"ס ירושלים שמימי אונקלוס חכם הראשון
העולה חכם חיים אהרן שליט"א ודבריו שארבים
מהענין והקנין ופירוט השם והקנין
ובכך יצאו מניסין שלו בספריו הבינים והחשובים.
ואעפ"י נחסייה לבאי עזרא תלמיד באוניין
אני אריה סולובן פ"ו פזער וזושה ב"ר אהרן
ע"מ ישראל וזושה ע"מ ישראל וי"ב יצין שפ"ק
ב' בידי יצחק אהרן חנה ואבא/כרם אב"ב

בכפר ויקרא באוניין.

ע"כ אליהו אברגיל

הקדמה

ראיתי לנחוץ להעלות על הכתב את עיקרי הנושאים הנחוצים לחפצים להתגייר ולהכנס בדת ישראל. תורתנו הקדושה ארוכה מארץ מדה, וכל ימי חיי האדם לא יספיקו להקיפה וללומדה, אולם ישנם עיקרים ויסודות שהגרים חייבים לדעת אותם, ולהסכים לקבלם.

ענייני האמונה וסעיפיה הם מהדברים התלויים בלב, ואין לדיין אלא מה שעניו ראות, ולכן כשהגר מצהיר בפה מלא כי הוא מאמין בבורא, שנתן תורה לעמו ישראל על הר סיני, ומקבל על עצמו את מצוות התורה ללא סייג, יש להאמין לו, ודי בכך.

בסופו של דבר כניסתו או אי כניסתו, קבלתו או דחייתו של הבא להתגייר, תלויה רק בבית הדין המגייר, כנפסק "הכל כפי ראות בית הדין" (בית יוסף סי' רס"ח), ופעולת הגיור היא סופית לכל חיי המתגייר ואינה מתבטלת. לכן, שיקול דעת המגיירים הוא מכריע!

אין דרישה מהגר שידע את כל המצוות וההלכות לפני גיורו על בורים, אך יש ציפיה ותקווה שימשיך ללמוד ולקיים כל מה שלמד וילמד עוד כהנה וכהנה.

אולם האמונה בהשם הוא מהדברים העיקריים אשר בהם יש למתגייר להאריך בהם.

קונטרס זה בא לענות על הצורך להדריך את הבא בשערי הגיור, ומה הם הנושאים שחייב לדעתם. באנו כאן בדרך תמציתית וקצרה, ואידך זיל גמור.

תקוותנו, כי קונטרס זה יהיה נדבך נוסף לסייע ולעודד את הבאים להתגייר לשם שמים ובנפש חפצה, האמונה חייבת להיות מוחשית על ידי מעשים שאת היסודיים נמנה כאן:

(א) **קריאת שמע** - נצטוונו בתורה לקרוא פעמיים בכל יום את פסוקי קריאת שמע, פעם בבוקר ופעם בערב. וצריך לכיין בהם על יחוד השם ואהבתו הפסוק הראשון של קריאת שמע – "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד", הוא הפסוק שמלוה את היהודי מקטנותו ועד יום פטירתו, פסוק זה הינו הסמל וההמנון של כל יהודי!

(ב) לבישת ציצית והנחת תפילין - היהודי הבוגר (בן שלוש עשרה שנה ומעלה), מחויב בהנחת תפילין, שבתוכן פרשיות שונות הממחישות את האמונה (חיובים אלו הינם רק על הזכרים ולא על הנקבות). הציצית היא אות שיהודי עוטה על עצמו.

(ג) מזוזה - בכל בית יהודי חייבים לשים מזוזה, כך היהודי מפגין את יהדותו גם כלפי חוץ. במזוזה כתובות הפרשיות של קריאת שמע.

(ד) מילה - היהודי (הזכר) קובע בבשרו ובבשר בניו הזכרים את האות שהוא המילה. אברהם אבינו נצטוו על המילה הוא וזרעו אחריו, וכל המל את עצמו נקרא שנכנס בבריתו של אברהם אבינו.

(ה) השבת ומצוותיה - השבת מהווה אות, סימן ועדות לעם ישראל ועדות על האמונה. את השבת מקדשים ביין בכניסתה, ובקידוש אנחנו אומרים בפיו, ומעידים על עצמנו כי אנו מאמינים, שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם. מצוה לכבד את השבת ולענגה, ולהיזהר במצוותיה.

(ו) כשרות - על היהודי לחיות במעונו לפי הלכות המטבח הכשר, דהיינו בשר בהמה ועוף כשר שנשחט כדין, דגים כשרים, הפרדה מוחלטת בין בשר לחלב, כשרות המוצרים וניקיון הירקות והפירות מחרקים.

(ז) התפילה והברכות - האמונה באה לידי ביטוי בתפילה ובברכות השונות. על ידי התפילה, היהודי מתקשר לבורא, ומביא עליו השפעה וברכה. מלבד קריאת שמע פעמיים ביום, היהודי מחויב בשלוש תפילות: שחרית, מנחה וערבית, ומצוה להשתדל להתפלל בבית הכנסת עם הציבור במנין.

לפני אכילה על היהודי לברך את הברכה הראויה לכל דבר: מים, יין, ביצים, בשר, עוגות, לחם, פירות העץ ופירות האדמה. אף על ריח טוב יש ברכה.

לפני אכילת לחם בסעודה, יש ליטול ידיים ולברך, ואחרי הסעודה לומר את ברכת המזון.

על המתגיר ללמוד פרטי כל ברכה וברכה כפי הראוי לה.

(ח) חודשי ישראל, חגיו ומועדיו השונים - הם הסמלים של עם ישראל! המתגיר חייב להכיר את כל חגי ישראל השונים, ומה הטעם של כל חג וחג: ראש השנה, יום הכיפורים, סוכות, חנוכה ופורים, פסח שבועות וכן

הצומות השונים וטעמיהם.

הנושאים המוזכרים בקובץ זה מובאים בקצרה רבה, ומעין נגיעה והכרה בלבד. על המתגייר לרכוש ספרי הלכה המבארים את פרטי המצוות ונימוקיהם. כמו כן, על המתגייר בתחילת לימודו לרכוש ספר תנ"ך, וללמוד את פרשיות התורה, המשתייכות לאותו שבוע. כמו כן עליו להכיר את הסידור על סדר תפילותיו.

ספרים נחוצים ומומלצים לבא להתגייר:

(1) סידור (רצוי מתורגם לשפתו)

(2) תנ"ך עם פירוש (רצוי מתורגם לשפתו)

(3) קיצור שולחן ערוך (ספרדי או אשכנזי כמנהגו)

(4) 'ספר התודעה' לרב אליהו כי טוב

(5) ספר 'יהדות הלכה למעשה' של הרב לאו

תודה מיוחדת לעוזרי וידידי ר' שלומי פרץ שטרך רבות בהפקת חוברת זו, ולבתי היקרה אפרת שוקרון המנצחת על מלאכת העריכה.

קין זרע ישראל בראשות מר אריה טולידאנו, לקחה על עצמה למטרה קדושה זו לסייע ולעזור לחפצים להתגייר בכל לב, ובפרט אם הם צאצאי יהודים "מזרע ישראל". ויבורכו כל התומכים והמסייעים לפעולות "קין זרע ישראל".

הלמידה והקריאה בחוברת זו, תאפשר למתגייר לדעת, לקראת מה הוא הולך ומה עומד לפניו.

בסופו של דבר, הרצון האמיתי להצטרף לעם היהודי ולקבל עליו דת ישראל הוא הדבר הקובע!

והמכוין לבו, מן השמים מסייעים אותו.

בברכה הרב חיים אמסלם

בהכנת קובץ זה נעזרנו בחוברת 'נתיב למתגייר', בהוצאת הרבנות הראשית לישראל שנת תשכ"ג.

תמצית הנושאים

אלה הדברים העיקריים שהבא ליהדות צריך לדעת ולקבל כחלק מכניסתו ליהדות:

קבלת המצוות - קבלת הדת

(א) דת היהדות

[1] לפרוש מכל דת אחרת ומנהגי דתות אחרות לגמרי (שלא להיכנס לכנסיה, או סממני דת אחרת וכיוצא).

[2] אהבת השם ויראתו, ושאין עוד מלבדו.

(ב) כשרות

[1] שלא לאכול נבלות וטריפות.

[2] שלא לאכול דם.

[3] שלא לאכול בשר בחלב.

[4] שלא לאכול דגים שאינם כשרים ופירות ים למיניהם.

(ג) שבת

[1] "וקראת לשבת עונג לקדוש השם מכובד"

[2] שלא להבעיר אש ביום השבת.

[3] שלא לעשות מלאכה.

[4] לקדש את השבת בקידוש.

[5] לכבד השבת בבגדים חגיגיים.

[6] לערוך סעודה חגיגית לכבודה.

[7] להקדיש זמן למנוחה.

[8] הדלקת נרות שבת.

(ד) טהרת המשפחה

[1] להזהר באיסור הנדה וטהרתה.

(ה) חגי ישראל

[1] לחוג את חגי ישראל השונים, סוכות, פסח, שבועות, חנוכה, פורים.
לצום ביום כיפורים.

(ו) בין אדם לחברו

[1] מצוות כיבוד אב ואם.

[2] מצוות אהבת הרע.

[3] מצוות אהבת הגר.

[4] מצוות צדקה ושאר מצוות שבין אדם לחבירו, ומדות טובות,
שנכללות בכלל הציווי "ועשית הישר והטוב".

(ז) איסורי גנבה וגזלה

(ח) איסורי עריות.

(ט) איסור שפיכת דמים.

(י) מצוות מילה לו ולבניו.

(יא) שלא להתחתן עם שאינו יהודי אלא אם כן התגייר.

(יב) מצוות תלמוד תורה וידיעת המצוות.

(יג) מצוות התפילה חול שבת וחג.

[1] לבישת ציצית.

[2] הנחת תפילין.

(יד) קריאה ותפילה בלשון הקודש (ולימוד לשון עברית ככל האפשר).

(טו) מצוות ישוב ארץ ישראל, מצוות שרות בצה"ל או שרות לאומי, שזהו
להסתפח לנחלת השם.

(טז) חז"ל למדונו שיש מצוות ששקולות כנגד כל התורה כולה: שבת, פרישה
מע"ז, יישוב ארץ ישראל, ציצית ותפילין, צדקה, תלמוד תורה.

(יז) חיי קהילה להשתייך לקהילה יהודית.

מהות הגרות ביהדות

שונה היא ה"היהדות": על לאומיותה ודתה מכל מושגי הלאום, העם והדת המקובלים בעולם. בניגוד למקובל, היהדות קשורה לא בגזע, ואף לא בארץ ובשפה אלא ב"דת משה וישראל", שהיא התורה שקבלו ישראל בסיני. תורה שבכתב וזו שבעל פה, אשר נמסרו לנו על ידי חכמי התלמוד מדור דור. וכל המקבל עליו לקיים תורת השם ומצוותיה, כשם שקיבלו ישראל בסיני, ומאמין באמונה שלמה בה' אלוקי ישראל ובעיקרי תורתו, ומבטא קבלה זו על ידי מילה וטבילה וקבלת עול מצוות (והנקבה - בטבילה ובקבלת עול מצוות), הרי הוא גר, ונחשב כאחד מהעם היהודי לכל דבר. וכך אומר הנביא: "ונלוו גויים רבים אל ה' ביום ההוא והיו לי לעם".

ולא זו בלבד, אלא שהגר (זה שהתגייר כדת משה וישראל) כשהוא מתפלל את התפילה של שמונה עשרה, זו שכל יהודי חייב להתפללה שלוש פעמים ביממה: ערבית, שחרית ומנחה - אומר בה את המילים: "אלוקינו ואלוקי אבותינו" ככל יהודי מדור דור. שהרי אברהם אבינו עליו השלום, הראשון שהכיר את בורא העולם מעצמו והלך בדרכיו, ראש וראשון ל"אבות האומה", נחשב גם כאב לגרים. וביארו חכמינו הקדמונים ע"ה על פי המסורת, את הכתוב "ואת הנפש אשר עשו בחרן - שהכניסן תחת כנפי השכינה. אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו".

יתר על כן: תורתנו הקדושה אסרה להזכיר לגר את ימי גזירותו, כאשר הכוונה לצער אותו ולביישו. וכך ביארו חכמינו את הכתוב "וגר לא תונה ולא תלחצנו" - באונאת דברים הכתוב מדבר. כיצד? היה גר ובא ללמוד תורה, אל יאמר לו: "פה שאכל נבילות וטרפות, שקצים ורמשים, בא ללמוד תורה שנאמרה מפי הגבורה?" ועוד אמרו: המטה דינו של ישראל עובר בלאו אחד של "לא תטה משפט", המטה משפטו של גר עובר בשני לאוין, שנאמר: "לא תטה משפט גר", ועוד אמרו: "הלוחץ את הגר עובר בשלושה לאוין": עובר על "וגר לא תונה ולא תלחצנו" ועובר על "וגר לא תלחץ". ועובר על "לא תהיה לו כנושה" שנאמר לכל ישראל, ואף הגר בכלל. (בבא מציעא נ"ט ע"ב).

גר שהתגייר מרצונו, אינו יכול לחזור בו ולומר: חוזרני בי ואני שב לאמונת הקודמת, אלא דינו כישראל מומר לכל דבר. אבל ילד שהטבילוהו הוריו לשם גירות, לכשיתבגר, יכול לחזור בו ולומר, אי אפשי בטובתכם. המשיך להיות יהודי גם לאחר שהתבגר וחזר בו – אינו רשאי.

משום כך, אין היהדות מעודדת את הגיור. ואמרו חכמים: "הבא להתגייר, אומרים לו: הוה יודע שעד שלא באת לדת זו, אם אכלת חלב – אי אתה ענוש כרת, אם חללת שבת – אי אתה ענוש מיתת בית דין ואילו אחר שתתגייר, אם אכלת חלב (דברים האסורים לאכול) אתה ענוש כרת, אם חללת שבת (במזיד ולאחר התראה) אתה ענוש מיתת בית דין.

ועוד אמרו חכמים: "הרוצה להתגייר אין מקבלין אותו מיד, אלא אומרים לו: מה לך להתגייר, והלא אתה רואה את האומה הזאת (העם היהודי) נמוכה, כפופה ושפלה מכל העמים? סובלת יסורים יותר מכל העמים. אמר: איני כדאי, (אינני ראוי עוד לקבל יסורי העם באהבה) פוטרין אותו מיד והולך לו.

אמר יודע אני, ואף על פי כן רוצה אני להתחבר לעם זה ולקבל עלי עול תורה ומצוות, מקבלין אותו ומודיעין לו עיקרי הדת ומאריכין בדבר הרבה. וכן מודיעים לו מקצת מצוות קלות וחמורות, עונשן ושכרן לעתיד לבוא. ומזהירין אותו על מנת שיהא נותן תרומות ומעשרות (כלומר שכל יהודי חייב בצדקה ובעזרה ותמיכה במי שאין לו). אם חזר בו הולך לדרכו, ואם הסכים – מלין וטובלין אותו, ונעשה גר צדק, ודינו כיהודי לכל דבר.

ואף על פי שהיהדות איננה מעודדת גירות באופן סוחף, או גרות הנעשית לשם מטרה כגון נישואין או אינטרס, ועקב כך בית הדין יכולים לסרב לקבלו. אולם, כאשר מדובר בצאצאי יהודים מ"זרע ישראל", החפצים לשוב לדת אבותיהם – דת ישראל, מצוה לקרב ולעודד אותם.

יש לזכור, שתפקיד היהודים בעולם מאז אברהם אבינו, להפיץ את אור היהדות בעולם, ושאר הדתות הם בסך הכל חיקויים מהיהדות, ולעתיד יתקיים הפסוק "והיה השם למלך על כל הארץ".

עיקרי דת אלו, והמעשים המבטאים קיום עיקרים אלה בפועל, וכן מקצת מצוות קלות וחמורות – יבוארו בפרקים הבאים.

עיקרי האמונה

הרב משה בן מימון (הרמב"ם) ייסד את שלושה עשר העיקרים של התורה והדת, והם מיסודות האמונה שעל הגר לדעתם, לקבלם ולהאמין בהם.

1. אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא ברא את העולם ואת כל היקום, הוא הבורא והמנהיג לכל הברואים.

2. אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא יחיד ואין יחידות כמוהו בשום פנים, והוא לבדו אלוקינו, היה הווה ויהיה.

3. אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו אינו גוף, ולא ישיגוהו משיגי הגוף, ואין לו שום דמיון כלל.

4. אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא ראשון והוא אחרון.

5. אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו לו לבדו ראוי להתפלל ואין ראוי להתפלל לזולתו עבודת השם.

6. אני מאמין באמונה שלמה בדברי נביאי האמת ונבואותיהם.

7. אני מאמין באמונה שלמה שנבואת משה רבנו עליו השלום אמיתית, ושהוא היה אב לנביאים, לקודמים לפניו ולבאים אחריו.

8. אני מאמין באמונה שלמה שהתורה ועשרת דברותיה נתנו למשה רבנו עליו השלום בהתגלות הבורא יתברך בהר סיני.

9. אני מאמין באמונה שלמה שזאת הדת והתורה לא תהא מוחלפת ואין דת אחרת זולתה מאת הבורא יתברך שמו.

10. אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו יודע כל מעשה בני אדם וכל מחשבותיהם.

11. אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו גומל טוב לשומרי מצוותיו ומעניש לעוברי מצוותיו.

12. אני מאמין באמונה שלמה בהבטחת הבורא על הגאולה ומשיח, וקיובוץ נדחי ישראל ואף על פי שיתמהמה, עם כל זה אחכה לו.

13. אני מאמין באמונה שלמה בתחיית המתים, בעת שיעלה רצון מאת הבורא יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד ולנצח נצחים.

והסבר הדברים בהרחבה:

מציאות השם.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת, שיש בורא לעולם. והוא אשר ברא את העולם ואת כל היקום. ומאז ועד עולם הוא הוא היוצר, הוא הבורא והוא המנהיג. עשה, עושה ויעשה לכל המעשים.

ייחוד השם.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת, יתברך שמו, הוא יחיד ביחידות מוחלטת. שום דבר אין שיהא משותף אתו יתברך, אף שום כח אין שיעזור לו, לא בן ולא שום מושג אחר, איך שלא ייקרא. יחידות זו היא מיוחדת במינה, ואין ליחסה אלא אליו יתברך בלבד. משום שהיא מושג שאין לו השוואה ודמיון. לא כ"אחד" מתוך יחידות רבות אף לא כאחד שיש לו שני. אלא אחד יחיד ומיוחד. ולכך נתכוון בתורתו הקדושה: באמרו: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד".

שאינ לייחס לו מושג "גוף".

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת שהבורא יתברך שמו, אינו גוף, ואין לו דמות הגוף. ולכך נתכוין באמרו בתורתו הקדושה: "כי לא ראיתם כל תמונה".

שהוא ראשון, קדמון לכל הנמצאים.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת שהבורא יתברך שמו, הוא קדמון לכל הנמצאים, ראשון שאין ראשית לראשיתו. לפניו שום דבר לא נוצר. אין לו ראשית ואין לו אחרית והוא קיים לעד ולעולמי עולמים.

שאליו לבד יש להתפלל ולא לזולתו.

יש להאמין באמונה שלמה שרק אליו בלבד ראוי להתפלל ורק אותו לבד יש לעבוד, לרומם, לשבח, לפאר, ולנשא, ולא לשום דבר אשר תחתיו, מלאך, שרף, כוכב, על טבעי, טבעי, אדם וכל כוח שהוא.

שאלוקים מנבא בני אדם.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת, שהיו אנשים שעל ידי התנהגותם

המוסרית והדתית הטהורה, נתעלו ונזדככו וזכו שהשם יתברך שמו, יתגלה אליהם ויודיעם את רצונו, אף עתידות נגלו לפניהם והם הנקראים נביאי האמת.

שנבואת משה רבנו עליו השלום היא אמיתית, בהירה ומבוארת, יותר מנבואות שאר הנביאים. ושמשה רבינו עליו השלום היה הגדול והראש לכל הנביאים, הן לאלה שקדמו לפניו והן לאלה שבאו אחריו.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת שמשה רבנו עליו השלום היה הגדול שבנביאים, ועלתה נבואתו על כל נבואת יתר נביאי האמת והוא, עליו השלום, עלה ונתעלה עליהם, ודרגתו היתה יותר גבוהה מדרגת כולם, וכך אמרה תורה: "ולא קם עוד בישראל נביא כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים" (דברים לד, י).

שתורת ישראל ניתנה לעם ישראל מן השמים.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת, שזאת התורה שנמסרה לישראל היא כולה מאת השם יתברך, שמסרה למשה רבנו עליו השלום. כביכול השם יתברך קורא ומשה כותב את הדברים מפיו יתברך בלשונו. ואפילו הדברים כעין "ויאמר ה' אל משה לאמר" אמר לו השי"ת לכתוב ככה, ולא זו בלבד, אלא גם ביאורי הדברים שנמסרו לנו בעל פה על ידי חכמינו עליהם השלום ממשיכי המסורת כמו: שיעורי הסוכה, דיני השחיטה הכשרה, צורת התפילין וכדומה – כולם ממנו יתברך, שאמר והסביר למשה בעל פה, וציווהו למסור אותם בעל פה לחכמי הדור ונביאיו.

שהתורה לא תוחלף בתורה אחרת לעולם.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת, שזאת התורה, זו שניתנה למשה מסיני והיא כעת בידינו, היא תורת עולם. כלומר, שלעד לא תוחלף. וכך הבטיחנו השי"ת באמרו: "לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת" (דברים כט, כח).

שאלוקים יודע ורואה הכל, מחשבות ומעשים.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת, כי הקדוש ברוך הוא עיניו פקוחות על כל דרכי בני אדם, רואה ויודע את מעשיהם ואת מחשבותם. וכבר

אמרה תורה: "וירא ה' כי רבה רעת האדם וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום" (בראשית ו,ה). והנביא ירמיה אומר: "גדל העצה ורב העלילה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו" (ירמיה לביט).

בידו השכר והעונש.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת, כי הבחירה היא בידי האדם. וכי ברצונו הוא, ולא על ידי גזרה או מזל, הוא עושה מעשים טובים או רעים, מכיוון שכך: אם הוא עושה טוב, מגיע לו שכר מאת השם ואם רע – עונש. וכי השם יתברך שמו, משלם שכר בעד מעשים טובים ומטיל עונש על עשיית מעשים רעים. ורק אם האדם שב ומתחרט על מעשיו ומבטיח לפני השם שלא יוסיף עוד לעשות מעשים רעים, השם מוחל לו ומעביר את הרעה ממנו. מחילה זו אינה בידי בשר ודם אף לא בידי מלאך ושרף, אלא בידי הקדוש ברוך הוא בעצמו.

ישלח לנו משיח צדקנו ויגאלנו גאולה שלמה.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת, כי הקדוש ברוך הוא עתיד לגאול את עמו ישראל, ויקבצם מארבע כנפות הארץ לארצו, וישוב לבם של ישראל אליו ולתורתו, והוא המשיח המקווה, ובימיו יכותו החרבות לאתים והחניתות למזמרות, ולא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה. המלך המשיח בוא יבוא, ואף אם יתמהמה, אנו חייבים לחכות לו, וכשיעלה רצון מאת הקדוש ברוך הוא – יופיע.

המתים יקומו לתחיה.

יש להאמין באמונה שלמה ובלתי מעורערת, כי יבא יום אחר ביאת המשיח, ואלוקים יחיה את המתים ויתקבצו הגופות מעפרם, אף אשר פוזר על שבעה ימים, ורוח ונשמה יפיח השם בם, ויקומו ויהיו.

סיכום:

מתוך האמור לעיל נמצאנו למדים, כי שלושה עשר הם יסודות האמונה היהודית. כפי שביארו גדולי חכמינו א. שיש אלוקים לעולם, אשר הוא לבדו עשה, עושה ויעשה לכל המעשים. ב. שהוא אחד, יחיד ומיוחד. ג. שאין ליחס לו תכונת גוף. ד. שהוא היה מאז ומעולם ויהיה עד עולם. ה. שרק אליו לבדו יש להתפלל. ו. שהוא משפיע שפע נבואתו על דגולי בני אדם. ז. שנבואת משה רבנו עליו השלום עולה על כל הנבואות ושהוא, עליו השלום, עלה על כל הנביאים. ח. שעל ידו ניתנה התורה מן השמים. ט. שהתורה הקדושה הזו לא תהא מוחלפת לעולם באחרת. י. שאלוקים רואה ויודע הכל. יא. שהוא משלם שכר לעושי רצונו, משום שהברירה בידיהם לעשות מעשים טובים או רעים. יב. שאלוקים ישלח בבוא הזמן את משיח צדקנו, לפדות את עמו. יג. שבבוא הזמן, שרק הוא לבדו יתברך יודעו, יחיה את המתים ברוב חסדו.

כשרות

כל בהמה וחיה שאין בה שני סימנים של טהרה: מעלת גרה ומפריסת פרס, טמאה היא ואסורה באכילה ליהודי. אף החזיר, למרות שהוא מפריס פרסה (פרסותיו סדוקות) טמא הוא.

ואלו המותרים: ממיני הבקר, השור, הפרה והעגל (רק כאשר מלאו לעגל 7 ימים מיום לידתו), וכן ממיני התאו (בופלו), הכבשים והעיזים, ומיני החיה הידועים לנו: הצבי והאיל.

מתי מותר לאכלם? אם נשחטו שחיטה כשרה כדת וכדין, על ידי שוחט מומחה ובקי בכל דיני כשרות, ואשר הוסר מהם החלב, גיד הנשה ושאר הגידים האסורים, אם בגלל הדם ואם בגלל החלב, ולא נמצא בהם דבר המטריף אותם, כגון: נקב בריאה, חסרון איבר, שבירה האוסרת וכדומה.

מליחת הבשר - בכדי להכשיר את הבשר לאכילה, יש להשרותו חצי שעה במים, למלוח אותו במלח גס היטב, ולהשהותו בו שעה שלמה, לשטוף אותו אחר כך, שלוש פעמים במים ואז מותר לבשל אותו.

צליה על האש - אין צורך לעשות את כל הדברים שצוינו עבור בישול (שריה, מליחה והדחה) אלא שוטפו במים, בוזק עליו קצת מלח ומניחו על הגחלים או נגדם עד שנצלה וראוי לאכילה. לגבי כבד אמרו חכמים, שמכיוון שיש בו הרבה דם ואינו יוצא כולו על ידי מליחה אין לאוכלו, כי אם על ידי צליה בלבד!

עוף כשר - המינים הידועים לנו: התרנגול ומיניו, האוז ומיניו, תרנגול הודו, יונה, אנקור ושליו. אחרי שחיטה כשרה, שריה, מליחה והדחה (כמו לגבי בשר) מותר לאכלם. כבד עוף - ניתן לאכלו רק לאחר צליה.

בכדי שלא להיכשל בבשר שאינו כשר, אין לקנות בשר אלא במקום שהרבנות מפקחת עליו, ויש לו תעודת הכשר ממנה או בשר ארוז עם חותמת כשרות מוכרת.

איסורי בשר וחלב

גם במקרה שהבשר בפני עצמו והחלב בפני עצמו, כשרים לאכילה - עירובם יחד אוסר אותם גם באכילה וגם בהנאה. לדוגמא - אם טוגנו במחבת בשר בחמאה או בשר בחלב - גם הבשר שטוגן וגם המחבת, ובנוסף גם כלי שהוגש

עליו הבשר כשהוא רותח, נאסרו, ואפילו נאסר לתת מהבשר עצמו לכלב. כאשר מדובר בעוף שבושל או טוגן בחמאה או חלב, הוא נאסר רק באכילה אך לא נאסר בהנאה.

לאחר אכילת בשר יש להמתין שעות אחדות לפני שאוכלים או שותים מאכלים או משקאות חלביים (ישנם מנהגים שונים לגבי מספר השעות שיש להמתין, ועל כל אחד לבדוק עם רבו מהו המנהג שבו ינהג. לרוב המנהג הוא להמתין שש שעות). לאחר אכילת דבר חלבי אין צורך להמתין לאכילת בשר אלא שוטף פיו ויכול לאכול מאכלים בשריים.

דגים

דג כשר לאכילה הוא דג שיש לו סנפירים וקשקשים. אם יש לו סנפירים אך אין לו קשקשים אסור לאוכלו. אם קנה חתיכת דג וראה שיש עליו קשקשים אך אין לו סנפירים, כשר (משום שידוע שכל דג שיש לו קשקשים יש לו גם סנפירים). פירות ים הם שקצים ואסור לאוכלם. דגים אינם צריכים שחיטה כשרה, וגם דג שמת מעצמו מותר באכילה.

כלים כשרים

במטבח כשר נמצאים שני סטים של כלים – כלים בשריים וכלים חלביים ואין לערבב ביניהם, כי הם יכולים להיאסר על ידי כך.

איסורי שרץ ודם

כל תולעת, זבוב, יתוש, כנימה ואפילו הקטנים ביותר – אסורים באכילה. ולכן אסור לאכול פרי או ירק שידוע שיש בו תולעים, אם לא בדק אותו לפני האכילה. יש לבדוק גם קמח, אורז, סולת, ריבה וכדו' שעלולים להיות בהם תולעים, חיפושיות וכנימות (ואותו הדבר בגבינה ובמיני הקטניות) אסור באכילה וכן כל דם (פרט לדם של דגים כשרים) – אסור.

הפרשת חלה, תרומות ומעשרות

כאשר מכינים מאפה מקמח שיש בו כ-1.25 קילוגרם, חייבים להפריש ממנו חלה. לוקחים חתיכה מהבצק ושורפים אותה באש (בזמן שבית המקדש היה קיים נתנו את החתיכה לכהן, אך כיום שורפים). כאשר משקל הקמח הוא 1.66 קילוגרם ומעלה יש לברך בזמן ההפרשה את הברכה המיוחדת לה (הנוסח נמצא בסידורי התפילה).

בארץ ישראל מפרישים תרומות ומעשרות כדין גם מכל פרי עץ, ירק, קטניות ותבואה, אך רוב הפירות והירקות הנמכרים בשווקים ובסופרים בישראל הם תחת השגחה ומותרים באכילה.

איסורי ערלה, כלאי הכרם וכלאים

כל פרי הגדל על עץ שטרם מלאו שלוש שנים לנטיעתו – אסור משום ערלה, אם העץ ניטע או נישתל בשביל פירותיו. אך אם העץ ניטע רק כדי לשמש גדר ופירותיו מופקרים, הם אינם אסורים. ואם הועבר העץ מן הפח שנזרע בו עם גוש האדמה שעליו (כך שהעץ יכול היה להמשיך לחיות גם מבלי שיישתל מחדש), אין שנות הערלה נחשבים משנת השתילה באדמה אלא משנת גידולו.

בכרם ענבים, אסור לזרוע בין השורות שום מין ממיני התבואות ולא ממיני הירקות. ואם זרע (ולא הרחיק את השיעור הראוי) גם הכרם וגם מה שנזרע בו, אסור. וכן אסור להרכיב עצי פרי, מין בשאינו מינו, ולזרוע בערוגה אחת מינים שונים.

באופן כללי וגורף, האדם יקפיד לאכול רק במקום שיש בו תעודת הכשר מרבנות מוסמכת.

שבת

שבת קודש היא יום מנוחה ושמחה. היא מתחילה משקיעת החמה של יום שישי (ומקדימים עשרים דקות נוספות כדי להוסיף מחול על קודש) ומסתיימת עם הופעת שלושה כוכבים ממוצעים בשמים בלילה הבא (מוצאי שבת). בזמן זה אסור ליהודי לעשות כל מלאכה, כבדה או קלה ואפילו להדליק אש על ידי גפרור, מצית, חשמל וכיוצא בכך. וכן אסור לנסוע, לבשל, לאפות, לבנות או להרוס, לכתוב או למחוק, הפעלה וכיבוי של מכשירי חשמל וכדומה. בשבת, היהודי צריך להתענג על המנוחה יחד עם משפחתו, ללבוש בגדים חגיגיים ולערוך סעודות בכלים נאים, להתפלל להשם, לקדש על היין לפני הסעודה בערב והסעודה בבוקר.

מלאכות שיש לבצע כדי להציל נפשות (עבור חולה בסכנה, יולדת וכדומה), מותר לבצע ואף מצוה לעשות זאת בשבת.

לפני כניסת השבת, כאשר השמש עדיין לא שקעה מדליקים לפחות 2 נרות לכבוד השבת, ומברכים עליהם (מצוה זו חלה בעיקרה על האישה). את התבשילים לשבת יש להניח על פלטה שחוברה לחשמל לפני שבת. כשם שמקדשים על היין בכניסת השבת כך מבדילים עליו בצאת השבת, ומברכים על הנר ועל הבשמים.

בשבת, הגברים אינם מניחים תפילין אלא מתפללים בטלית בלבד.

חגי ישראל

חודשים

החודש היהודי נקבע על פי הירח. שישה חודשים בשנה הם בני 30 יום ושישה חודשים הם בני 29 ימים. כך שבסך הכל יש 354 ימים בשנה. על פי התורה חג הפסח חייב לצאת באביב שתלוי בשנת השמש. לכן, כדי לגשר על הפער בין שנת הלבנה לשנת השמש מוסיפים בכל מחזור של 19 שנים - 7 חודשים. כלומר פעם בשנתיים - שלוש, מעברים את השנה ומוסיפים חודש אדר נוסף בן 30 יום.

אף על פי שהשנה היהודית מתחילה מחודש תשרי, החודש הראשון לעניין החגים הוא חודש ניסן.

פסח

החל מליל החמשה עשר לחודש ניסן נחגג חג הפסח במשך שבעה ימים. היום הראשון והיום השביעי הם ימים טובים (בחול"ל גם השישה עשר בניסן והעשרים ושנים בניסן). הימים שביניהם נקראים ימי חול המועד, כל איסורי האכילה של פסח חלים בהם, אבל אין בהם דין של שביתה ממלאכה.

ביעור חמץ

חמץ - כל דבר מחמשת מיני דגן שהם: חיטים, שעורים, שיפון, שיבולת שועל וכוסמין. אם הם או הקמח שלהם שרה במים, נאפה או התבשל ותפח מעצמו או על ידי שמרים, הופכים לחמץ.

ההכנות לחג הפסח דורשות ביעור כל החמץ שיש ברשות האדם, וקניית מוצרי מזון כשרים לפסח. מוצרי חמץ שאינו רוצה לאבד ולזרוק, יכול לשמור בארון סגור ולמכור לגוי (באמצעות הרבנות המקומית). במוצאי יום שלושה עשר לניסן על היהודי לערוך בדיקת חמץ בבית, במחסן, ברכב ובכל מקום ששייך לו, ולוודא שאין בו חמץ. את החמץ שמצא או שנשאר לו, שורפים בבוקר ארבעה עשר בניסן ובכל ימי החג אסור שימצא ברשותו חמץ כלל.

במהלך ימי החג, לא משתמשים בכלי חמץ שבהם השתמשו כל השנה, מפני

שבולע בהם חמץ. הטוב ביותר הוא לקנות כלים מיוחדים רק לפסח, אך מי שאין לו אפשרות, יכול להכשיר חלק מכלי החמץ שלו על ידי ליבון באש או הגעלה במים רותחים (ויש לשאול רב על פרטי ההלכות, וכן על דרך הכשרת מכשירים חשמליים ואחרים המשמשים להכנת אוכל, כגון: תנור, מיקרוגל, כיריים וכדו').

אכילת מצה

בכל ימי הפסח מותר לאכול כל דבר שאינו חמץ, אך בלילה הראשון של החג (ובחו"ל גם בלילה השני), חייב היהודי לאכול מצה לכל הפחות בשיעור של כזית, כדי לזכור את הלחם שאכלו בני ישראל ביציאתם ממצרים.

באותו לילה עורכים את ליל הסדר באמירת הגדה של פסח, בשתיית ארבע כוסות, אכילת כרפס ומרור וסעודה חגיגית, בהשתתפות פעילה של הילדים הקטנים, ובהודאה לה' על ניסי הוצאת עם ישראל ממצרים.

שביעי של פסח

יום טוב לכל דבר, חוגגים את קריעת ים סוף. לפני תפילת מוסף, עורכים תפילה מיוחדת על הטל לקראת ימי האביב והקיץ, ומסיימים לבקש על הגשמים.

חג השבועות, חג קבלת התורה

החג חל ביום השישי בחודש סיוון (ובחו"ל גם ביום השביעי בו). עם ישראל סופר את הימים, החל מיום המחרת של פסח (ליל שישה עשר בניסן) במשך ארבעים ותשעה יום, שהם שישה שבועות עד לערב חג השבועות. ימים אלו הם הימים שבין היציאה ממצרים ועד לקבלת התורה בהר סיני. ספירה זו נקראת ספירת העומר.

חג השבועות נחגג בתפילות ובסעודות חגיגיות. בתפילת שחרית קוראים בתורה את מעמד הר סיני, המובא בפרשת יתרו שבספר שמות. ויש הנוהגים להישאר ערים כל הלילה וללמוד תורה. חג השבועות אסור בעשיית מלאכה מלבד מלאכת אוכל נפש.

ראש השנה

ביום הראשון והשני בחודש תשרי מצוין ראש השנה היהודי. יום זה לפי המסורת הוא יום משפט ודין לכל באי עולם. בימים אלה ישנן תפילות מיוחדות המציינות את ייחודו של היום הזה. בימי החג תוקעים בשופר של איל כדי לעורר את האדם לתשובה, וזכר לעקדתו של יצחק אבינו. בסעודת ערב החג בשני הימים, נוהגים לערוך סדר ובו אוכלים מאכלים מתוקים וכן דברים ששמן הוא סימן וסמל לאיחולים טובים עבור עם ישראל (ראש כבש – שנהיה לראש ולא לזנב, רוביה – שירבו זכויותינו, סילקא – שישתלקו שונאינו, קרא – שיקרע רוע גזר דיננו ויקראו לפניך זכויותינו). בשעת הצהריים נוהגים ללכת למקום שיש בו מים, או שרואים ממנו את הים, או מקור מים אחר (רצוי שיש בו דגים), ומתפללים שם תפילת תשליך, ובה מבקשים להשליך את כל חטאינו אל המים ולהעלים ולנקות אותם.

יום כיפור

עשרת הימים מראש השנה ועד יום הכיפורים, נקראים עשרת ימי תשובה. היום העשירי הוא יום הכיפורים, בו ה' מקבל את תשובתנו ומכפר על חטאינו, כאשר אנו מתחרטים עליהם בלב שלם ומקבלים על עצמנו לא לשוב ולעשות אותם. כל יהודי בוגר (בן מגיל 13 ובת מגיל 12) חייב לצום ביום זה מערב עד ערב. מעבר לאיסור האכילה והשתיה יש איסור גם על שטיפת הפה, רחיצת רגלים וידיים (מלבד נטילת ידיים בבוקר ואחרי עשיית צרכים), אסור לסוך בשמנים ואסור לנעול נעלי עור, וכן אסור לחיות חיי אישות. לגבי חולה, יולדת או מעוברת יש לקבל חוות דעת מרופא ולשאול רב.

ביום הכיפורים מתפללים חמש תפילות, שעיקר עניינן בבקשת סליחה ותשובה לפני השם, כך יוצא שרוב היום האדם נמצא בבית הכנסת ומתפלל לאלוקיו. יש לעשות תשובה לפני יום כיפור מעבירות שבין אדם לחבירו, ולתקן ולבקש סליחה מאדם אחר שנפגע ממנו. בסיום הצום תוקעים בבית הכנסת בשופר, ומודיעים לקהל את הזמן בו נגמר הצום, וניתן לאכול ולשתות.

חג הסוכות

בחמישה עשר לחודש תשרי חוגגים את חג הסוכות. בחג זה עוברים לגור בדירת עראי מחוץ לבית ומתחת כיפת השמים, שיש לה 3 דפנות עמידות

ברוח והגג שלה, הנקרא סכך, עשוי מן הצומח שאינו מחובר עוד לאדמה. בסוכה, היהודי צריך לאכול את כל סעודות הקבע שלו, במשך שבעת ימי החג, ואם זה אפשרי הוא צריך גם לישון בה שינת קבע. החיוב חל על זכר שעבר את גיל 13 (מלבד חולים, עוברי דרך, אדם שמצטער מהשהיה בסוכה, או כאשר מזג האוויר גשום ומקלקל את המאכלים. אך בלילה הראשון בו חיוב הסוכה מהתורה, וגם אם הגשם מפריע, יש לכלל הפחות לקדש ולאכול כזית לחם).

מצוה נוספת בחג זה היא ארבעת המינים, אותם נוטל היהודי ומברך עליהם. והם: לולב- ענף עץ התמר שטרם נפתחו עליו והוא נראה כמקל ארוך, אתרוג – פרי עץ הדר, 3 הדסים – גבעולים שלמים ולא קטומים, ו-2 ענפי ערבה – שלמים.

היום הראשון של חג הסוכות (ובחול"ל גם היום השני) הוא יום טוב, ואסור בעשיית כל מלאכה, למעט בישול, אפיה ומלאכה שנעשית לצורך אוכל נפש. ששת הימים שלאחר מכן הם ימי חול המועד, שאין בהם איסור עשיית מלאכה. היום השמיני נקרא שמיני עצרת והוא חג שמחת תורה. זהו יום טוב, ובדומה ליום הראשון הוא אסור בעשיית מלאכה, למעט מלאכת אוכל נפש. את החג הזה חוגגים כבר בתוך הבית ולא בסוכה. בחג הזה אנו מסיימים את קריאת חמשת חומשי התורה בשבתות, בקריאת הפרשה האחרונה בספר דברים – "וזאת הברכה". אנו שמחים בסיום התורה, ורוקדים בבתי הכנסת, ומקיפים את התיבה ביחד עם ספרי התורה, בשירים ופיוטים. לפני תפילת מוסף, עורכים תפילה מיוחדת על הגשם, לקראת החורף המתקרב.

חנוכה

בכ"ה בחודש כסלו, חוגגים את חג החנוכה במשך שמונה ימים, לזכר הניסים שנעשו לעם ישראל במלחמתם כנגד היוונים בתקופת בית המקדש השני. ימי החנוכה הם ימי חול רגילים ואין בהם איסורי עשיית מלאכה (מלבד נשים שנהגו להימנע מעשיית מלאכה בחצי שעה הראשונה של הדלקת הנרות). בכל לילה מדליקים נרות בחנוכה, כאשר בליל היום הראשון מדליקים נר אחד ובכל יום מוסיפים נר נוסף, עד לשמונה נרות. לא עושים שום שימוש בנרות הללו מלבד פרסום הניסים שעשה לנו ה'. בתפילת שחרית אומרים הלל שלם.

פורים

ביום ארבעה עשר בחודש אדר (בירושלים ובערים שיש להן חומה מימי יהושע בן נון -בחמישה עשר באדר) חוגגים את חג הפורים. חג זה נחגג לזכר ההצלה שהיתה ליהודים. אחשורוש מלך פרס ומדי, ששלט על 120 מדינות, גזר בעצת ובקשת המן שהיה המושנן שלו, להשמיד את כל היהודים. בלילה וביום קוראים את מגילת אסתר המתארת את נס ההצלה. ביום עורכים סעודה חגיגית, נותנים משלוח של 2 מנות אוכל איש לחבירו, ומעניקים צדקה ל-2 עניים.

צומות

בעם ישראל מציינים באמצעות ימי צום, אסונות שפקדו את העם במהלך ההיסטוריה, ובעיקר סביב חורבן בית המקדש וירושלים, שהובילה לגלות מארץ ישראל.

ביום השלישי בתשרי חל צום גדליה על הריגת גדליה בן אחיקם, מנהיג שארית הפליטה שנשארה בארץ ישראל לאחר גלות נבוכדנצר.

יום עשרה בטבת שבו התחיל המצור על ירושלים.

ביום שלושה עשר באדר חלה תענית אסתר, זכר לתענית שגזרה אסתר המלכה, כדי לבקש מה' הצלה לעם ישראל.

שבעה עשר בתמוז יום שבו הובקעה חומת ירושלים.

בכל ארבעת צומות אלו מתענים מעלות השחר ועד צאת הכוכבים.

תשעה באב שבו נשרפו בית המקדש הראשון והשני, צום זה מתחיל בערב ונגמר בערב שלמחרת, ונוהגים בו דיני אבלות נוספים מעבר לאיסורי אכילה ושתייה, כגון: איסור נעילת נעלי עור, איסור קרבה בין בני זוג ושיבה על הרצפה עד חצות היום. ביום זה קוראים קינות ואת מגילת איכה העוסקת בחורבן.

טהרת המשפחה היהודית

חיי משפחה כשרים על פי היהדות, מבוססים על נישואים על פי ההלכה בין בני זוג יהודים, גבר ואישה הכשרה לו (לא מקרובותיו האסורות ואיסורים נוספים הנוגעים לכהנים, גרושה וכדו'), אשר התחתנו בחופה ובקידושין כדת משה וישראל.

על בני הזוג לשמור על דיני טהרת המשפחה שציוותה התורה – בני הזוג מקיימים יחסי אישות רק לאחר שהאישה נטהרת אחרי הוסת שלה באופן הזה: לאחר שפסק הוסת, היא בודקת את עצמה וסופרת שבעה ימים נקיים, שבהם היא בודקת את עצמה שאין היא רואה דם, במוצאי היום השביעי היא טובלת במקוה כשר לאחר שהסירה ממנה כל חציצה.

מושג חשוב ביהדות הוא **הצניעות**. עניינה הוא קודם כל פנימי "והצנע לכת עם אלוקיך", ללא גאווה וגבהות לב, ומשם הוא מקרין גם על ההתנהגות החיצונית ועל הלבוש, שלא יהיה חושפני וצעקני, וזהירות ותשומת לב לעירוב בין המינים. והדברים אמורים גם לגבי גברים וגם לגבי נשים.

מצוות שבין אדם לחבירו ומצוות כלליות

מצות כיבוד אב ואם – הדיבר החמישי בעשרת הדברות. כוללת עשיית דברים חיוביים לכבוד ההורים, ואזהרה מעשיית מעשים שליליים כלפיהם. מלבד חיובים אלה הוסיפו חכמים גם חובה לזון ולסעוד אותם במידת הצורך לעת זקנה, ולאחר פטירתם להביאם לקבורה. למרות שלאחר שאדם מתגייר נוצר ניתוק בזיקה שיש לו כלפי הוריו, הרמב"ם מורה לגר לקיים מצוה זו גם כלפי הוריו הביולוגיים.

מצות צדקה – כחלק ממצוות שונות של התורה שמטרתם לדאוג לעניים ולחלשים, באה גם מצות צדקה שמשמעותה מתן עזרה ותמיכה כלכלית לעניים. שיעורי הצדקה הם שונים, ומשתנים על פי יכולות הנותן וצרכי הנזקק.

מצות אהבת הרע (החבר) - מצוה על כל יהודי לאהוב כל אחד מעם ישראל כמו שהוא אוהב את עצמו, ונלמדת מהפסוק "ואהבת לרעך כמוך". על פי

המצוה צריך היהודי לספר בשבח חבירו וידאג לממונו ורכושו, כפי שהוא דואג לרכוש שלו וכפי שהוא דואג לכבוד עצמו. התורה מצווה על מצוות ואהבת לרעך כמוך, וחז"ל הסבירו כי מה ששנאוי עליך אל תעשה לחברך. באופן כללי, במצוה זו כלולים כל מצוות החסד, כמו ניהום אבלים, ביקור חולים, הבאת שלום בין אדם לחבירו, עזרה הדדית, כי "ישראל ערבים זה לזה".

מצות אהבת הגר - התורה מצוה אותנו לאהוב גרים שהצטרפו לעם ישראל. מצוה זו מתווספת למצות אהבת הרע - המתייחסת לגר צדק כמו לכל יהודי - ומצות 'לא תונו' האוסרת במפורש כל פגיעה בגר.

איסורי גניבה וגזילה - אסור לגנוב או לגזול מישאל אפילו דבר שערכו פחות מפרוטה, ויש איסור גניבה וגזילה גם מגוי. אסור לגנוב או לגזול בין מגדול בין מקטן. אסור לגנוב גם בצחוק ואפילו כשהוא מתכוין להחזיר, או כדי לצער את האדם ממנו גנב, כדי שלא ירגיל את עצמו לגנוב.

איסורי עריות - מהחטאים החמורים בתורה. איסור על קיום יחסי אישות בין אנשים שאינם רשאים לעשות זאת, כגון קיום יחסים בין אב לבתו, בין אם לבנה, בין אח לאחות, יחסי אישות בין אישה נשואה ובין מי שאינו בעלה, אף שאינם קרובים. בנוסף, נכללים באיסור זה אם חורגת, כלה, דודה, גיסה, חמות, נכדה ועוד, איסור לשאת אישה ובתה, וכן משכב זכר ומשכב בהמה, וכן משכב עם נידה.

איסור שפיכת דמים - שפיכות דמים או רצח, הוא איסור על רציחת אדם. המקור בתורה לאיסור הוא בעשרת הדברות: "לא תרצח".

מצות מילה לו ולבניו - מצוה יסודית ביהדות למול את עורלת כל הזכרים ביום השמיני ללידתם. המילה היא גם חלק מהותי בתהליך הגיור של הזכר. על האדם מוטלת החובה למול את בנו.

שלא להתחתן עם שאינו יהודי - קיים איסור על נישואים בין יהודים לגויים. וכן אסור ליהודים לקיים יחסי אישות עם גויים. איסור זה לא קיים במקרה בו בין הזוג התגייר.

מצות תלמוד תורה וידיעת המצוות - מצוה ללמוד את התורה שבכתב ושבעל פה וללמדה לאחרים. מצוה זו עומדת נגד כל יתר המצוות. אך נשים אינן מחויבות במצוה זו. החיוב המינימלי הוא קביעת זמן ללימוד ביום ובלילה.

מצוה זו נדחית לצורכי פרנסה או לצורך מצוה אחרת.

מצות התפילה, חול, שבת וחג, עטיפת ציצית והנחת תפילין - תפילה היא מצוה מהתורה, וחלק מרכזי בעבודת ה' אשר מלווה את היהודי בכל מעשיו. במקום עבודת הקורבנות שנהגה במקדש, קבעו חז"ל את התפילה. בכל יום חול מתקיימות שלוש תפילות: שחרית, מנחה, וערבית. בימי שבת, חג וראש חודש נוספת גם תפילת מוסף. התפילה צריכה להתקיים לכל אורכה במניין, כלומר בנוכחות עשרה גברים או יותר מעל גיל 13, והיא נערכת בדרך כלל בבית כנסת. בכל יום חול מצוה על גבר יהודי מעל גיל 13 להתעטף בטלית (בגד של ארבע כנפות בהן מוטלים חוטי ציצית) ולהניח תפילין (של יד ושל ראש, כשרות ומרובעות, כשבכל תפילה יש ארבע פרשיות מהתורה).

קריאה ותפילה בלשון הקודש - מצוה מן המובחר להתפלל בשפה העברית, שבה חיברו אנשי כנסת הגדולה את נוסח התפילה, והיא לשון הקודש. אך בדיעבד, מי שאינו מבין עברית, יכול לצאת ידי חובת תפילה גם בשפות אחרות, וחשוב ללמוד את השפה העברית ככל הניתן.

מצות ישוב ארץ ישראל - מצוה ליישב את ארץ ישראל. מגורים בארץ ישראל הם יסוד חשוב ביהדות, וחכמים אף קבעו שהיא שקולה כנגד כל המצוות שבתורה. את המצוה מקיימים על ידי בניית בתים, ובנטיעת אילנות במקומות שוממים.

שירות בצה"ל, שירות לאומי ושירות בקהילה - מצוה גדולה להתגייס לצבא ההגנה לישראל, והיא מבוססת על 2 מצוות - 1. להציל את ישראל מיד אויביהם, 2. לשמור על ארץ ישראל שתהיה בידי עם ישראל. כל אחת מהן היא מצוה כללית ששקולה כנגד כל המצוות. מי שאינו יכול לשרת בצה"ל מסיבות בריאותיות או אחרות, או שמיועד להיות גדול בתורה, ראוי שיתן חלקו בשירות לאומי לטובת הקהילה, ויהיה שותף בעזרה למען עם ישראל בשירותי רפואה והצלה, חינוך וכדומה. ההשתמטות מהשרות ללא סיבה מוצדקת, יש בה משום חילול השם.

על המתגייר לדעת שיש מצוות חשובות ביותר, אשר עליהם אמרו חכמינו ז"ל, שהן שקולות כנגד כל התורה כולה, ועל היהודי להשתדל בהם במיוחד והם: **שבת, פרישה מעבודה זרה, ישוב ארץ ישראל, ציצית, תפילין וצדקה.**

לסיכום

אלה הדברים העיקריים שהבא ליהדות צריך לדעת שהוא חייב לקבלם, ולהסכים להם, ושבת הדין השתכנע בכנותו:

(א) דת ישראל והיהדות

אמונה בהשם יתברך שברא העולם, שהוא יחיד בעולמו, שבחר בישראל מכל העמים, נתן להם תורה על הר סיני, לאהוב את השם יתברך ולירא ממנו.

לפרוש מכל דת אחרת וממנהגי דתות אחרות לגמרי (לנוצרים: שלא להיכנס לכנסיה, וכיוצא בזה חלילה).

(ב) כשרות

לאכול רק דברים כשרים שלא לאכול דברים שאסרה התורה כגון: נבלות וטריפות, דם, בשר בחלב, דגים שאינם כשרים ופירות ים.

(ג) שבת

בתורה נצטוינו "וקראת לשבת עונג לקדוש השם מכובד"

מכלל זה, שלא להבעיר אש ביום השבת, שלא לעשות מלאכה, לקדש את השבת בקידוש, לכבד השבת בבגדים חגיגיים וכלים נאים, לערוך סעודה חגיגית לכבודה, להקדיש זמן למנוחה וללימוד תורה.

(ד) טהרת המשפחה

להיזהר באיסור הנדה וטהרתה, ושאר פרטיות.

(ה) חגי ישראל

לחוג את חגי ישראל השונים: ראש השנה, סוכות, פסח, שבועות, חנוכה, פורים. לצום ביום כיפורים.

(ו) מצוות שבין אדם לחברו

מצוות כיבוד אב ואם, מצוות צדקה, מצוות אהבת הרע, מצוות אהבת הגר, איסורי גניבה וגזלה, שלא לשקר, איסורי עריות, איסור שפיכת דמים.

(ז) מצוות מילה לו ולזרעו אחריו

ח) שלא לחיות חיי אישות עם אלה שאסרה תורה

שלא להתחתן עם שאינו יהודי (אלא אם כן עבר גיור כדין), שלא לחיות חיי אישות עם כל העריות שאסרה תורה.

ט) מצוות תלמוד תורה וידיעת המצוות (וי"ג עיקרים)

נאמר על התורה "תלמוד תורה כנגד כולם", להשתדל ללמוד תורה כמה שאפשר.

י) מצוות ציצית ותפילין

עטיפת ציצית והנחת תפילין בכל יום ומצוות התפילה, חול, שבת וחג.

י"א) קריאה ותפילה בלשון הקודש (ולימוד לשון הקודש עברית ככל האפשר).

י"ב) מצוות ישוב ארץ ישראל ולתמוך ככל האפשר ביושביה.

י"ג) לדרים בארץ ישראל - מצוות שרות בצה"ל או שרות לאומי/התנדבות ושרות בקהילה.

י"ד) חיי קהילה

לחיות בין יהודים או להשתייך לקהילה יהודית.

במעלת הגרים

באופן עקרוני התורה רואה בחיוב רב את החפצים להתגייר, להלן מס' דוגמאות:

"וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים" (שמות כג, ט)

"וכי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו. כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים אני ה' אלוֹקֵיכֶם". (ויקרא יט, לג-לד)

"וכי יגור אתכם גר או אשר בתוכם לדרתיכם ועשה אשה ריח ניחוח לה' כאשר תעשו כן יעשה. הקהל חוקה אחת לכם ולגר הגר חקת עולם לדרתיכם ככם כגר יהיה לפני ה'. תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם". (במדבר טו, יד-טז)

"כי ה' אלוֹקֵיכֶם הוא אלוֹקֵי האלוֹקִים ואדוני האדונים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד. עושה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמלה. ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים". (דברים י, יז-יט)

"והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוֹיִים. והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלוֹ-הִי יַעֲקֹב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כי מצִּיּוֹן תצא תורה ודבר ה' מירושלים". (ישעיה ב, ב-ג)

"כי ירחם ה' את יַעֲקֹב ובחר עוד בישראל והניחם על אדמתם ונלוה הגר אליהם ונספחו על בית יַעֲקֹב". (ישעיה יד, א)

"ואל יאמר בן הנכר הנלוה אל ה' לאמר הבדל יבדלני ה' מעל עמו ואל יאמר הסרים הן אני עֵץ יֵבֶשׁ". (ישעיה נו, ג)

"ובני הנכר הנלוים אל ה' לשרתו ולאהבה את שם ה' להיות לו

לעבדים. כל שומר שבת מחללו ומחזיקים בבריתי. והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפילתי עולותיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי כי בתי בית תפילה יקרא לכל העמים". (ישעיה נז, ו-ז)

"בשעה שישראל עושין רצונו של מקום מחזר הקדוש ברוך הוא בכל העולם כולו ורואה איזה צדיק באומות העולם ומביאו ומדבקו בישראל כגון רחב ויתרו". (ירושלמי ברכות ב, ח)

"לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתווספו עליהם גרים". (פסחים פז, ב)

"בת נדיב, בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב (רש"י: שנדבה לבו להתגייר) שנאמר: נדיבי עמים נאספו עם אלוקי אברהם (תהלים מז, י), אלו-הי אברהם ולא אלו-הי יצחק ויעקב? אלא אלו-הי אברהם שהיה ראשון לגרים". (סוכה מט, ב)

"נעמן גר תושב הוה. נבזראדן גר צדק הוה. מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק. מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלים. מבני בניו של סנחרב למדו תורה ברבים. מאן נינהו? שמעיה ואבטליון". (גיטין נז, ב)

"אמרו: לאותו הגר (שהלל הזקן קרבו תחת כנפי השכינה) נולדו שני בנים לאחד קראו הלל ולאחד קרא גמליאל. והיו קוראים אותם "גרים של הלל". (אבות דרבי נתן, טו, ג)

"שני גרים ממלכי בית חדייב התגיירו בסוף תקופת בית שני ואמם המלכה עמהם, ושמן: מונבז ואיזטיס ושם אמם: הילני המלכה. וכך מובא בב"ר (מו, ח): "ומעשה במונבז המלך ובזוטוס בניו של תלמי המלך שהיו יושבין וקורין בספר בראשית כיון שהגיעו לפסוק הזה "ונמלתם את בשר ערלתכם" (בראשית, יז, יא) הפך זה פניו לכותל והתחיל בוכה וזה הפך פניו לכותל והתחיל בוכה. הלכו שניהם ונימולו". (בראשית רבה מו, ח)

אמר איוב: "בחוץ לא ילין גר" (איוב לא, לב) שאין הקדוש ברוך

הוא פוסל לבריה אלא לכל הוא מקבל. והשערים נפתחים בכל שעה וכל מי שהוא מבקש ליכנס – יכנס. (שמות רבה יט, ד)

"ואל יאמר בן הנכר הבדל יבדלני ה' מעם עמו (ישעיה נוג), אמר להם הקדוש ברוך הוא לגרים: אתם מתייראים לפי שפסלתי אתכם ואמרתי בפסח: כל בן נכר לא יאכל בו? למה לא תשאלו לגבעונים מה טובה עשיתי להם? בני אדם שעשו בערמה עשו מיראה ובאו להן אצל בני ונשבעו להן – קבלתי אותם ועשיתי להם טובה – הגרים שהם באים מאהבה ומשרתים לשמי, איני מקבלן ומגדלן?" (שם ה)

"כשם שנאמר לישראל ואהבת לרעך כך נאמר לגרים".

(תורת כהנים קדושים יט)

"ותאמר רות אל תפגעי בי לעזובך לשוב מאחריך" (רות ב, טז)
אמרה רות: (בין אם את רוצה ובין אם אין את רוצה) – מכל מקום דעתי להתגייר. אלא, מוטב על ידך ולא על ידי אחרת. כיון ששמענה נעמי כך התחילה סודרת לה הלכות גרים. אמרה לה: בתי. אין דרכן של בנות ישראל לילך לבתי תיאטראות ולבתי קרקסאות של עכו"ם. אמרה לה: אל אשר תלכי אלך. אמרה לה: בתי, אין דרכן של בנות ישראל לדור בבית שאין שם מזוזה. אמרה לה: באשר תליני אלין. עמך עמי, אלו עונשים ואזהרות. ואלוקיך אלוקי שאר מצוות. (רות רבה ב, כג).

תצהיר

אני החתום מטה:

שם משפחה: _____

שם פרטי: _____

מספר תעודת זהות/מספר דרכון: _____

מאשר שקראתי והבנתי את החוברת הנ"ל, ולאחר שלמדתי והוכנתי לקראת הגיור, ומאחר שחשקה נפשי להצטרף לדת ישראל ולהתגייר כהלכה, אני מאשר בחתימתי במסמך זה ונותן תצהיר, כי לצורך כניסתי ליהדות אני מקבל/ת על עצמי באופן כללי את כל מצוות התורה, ובפרט את המצוות והעיקרים הנ"ל, ואעשה ככל יכולתי להשתדל ללמוד פרטיהם ולקיימם. כמו כן, אני מודע לשכר ועונש הכרוך במצוות הנ"ל, ושהכניסה ליהדות היא לכל אורך ימי חי, ואני בא ליהדות מרצוני האיש, ובאתי על החתום:

ביום _____

חתימה: _____

אנו מעידים ומאשרים כי ביום הנ"ל, חתם בפנינו המתגייר על תצהיר זה לצורך כניסתו ליהדות.

חתימה: _____

חתימה: _____

פרטי החותמים:

חותם א _____

חותם ב _____

נוסח קבלת המצוות שהגר מצהיר בפני בית הדין:

אני מקבל על עצמי כל מצוות התורה, ומצוות חכמים, ומנהגי ישראל. אני מאמין בהקב"ה בורא עולם שנתן תורה לעמו ישראל על הר סיני, אני מבקש להיות יהודי.

ובית הדין אומרים: קבלנו בקשתך ליהדות וגרות, ואנחנו מאשרים אותה.

ויאמר פסוק "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד" בכוונה.

המתגייר בוחר לו שם יהודי אשר יהיה שמו מעתה.

[הגר צריך להראות בפני בית הדין, ידע סביר ביהדות, ולשכנע את בית הדין שיש סיכוי טוב שיקיים מצוות (כלשון הרב עובדיה יוסף ז"ל)].

"כל המכניס בריה אחת תחת כנפי השמים מעלין עליו כאילו יצרו וריקמו והביאו לעולם".

(תוספתא הוריות פרק ב')

אמר רבי אלעזר: לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים, שנאמר (הושע ב') "וזרעתיה לי בארץ". כלום אדם זורע סאה - אלא להכניס כמה כורין.

(פסחים דף פז:)

הרב חיים אמסלם עוסק זה שנים רבות בלבון ובירור הלכות הקשורות בענייני גרים, הוא רואה במניעת ההתבוללות משימה לאומית. פתרון בעית צאצאי יהודים מ"זרע ישראל" החפצים להתגייר על פי ההלכה, הוא אחת המשימות החשובות ביותר לעם היהודי ולמדינת ישראל כיום. זו היא המצוה של השבת בנים אובדים לצור מחצבתם.